

Kalkulacje rolnicze

Jęczmień ozimy

Jęczmień ozimy w Polsce uprawiany jest przede wszystkim na cele paszowe, w niewielkim zakresie jest surowcem dla przemysłu piwowarskiego. Powierzchnia uprawy jęczmienia ozimego w Polsce szacowana jest na około 200 tys. ha. W strukturze zasiewów zbóż forma ozima jęczmienia zajmuje tylko 2,7%.

Jęczmień ozimy jest zbożem o dużym potencjale plonowania, które w optymalnych warunkach dorównuje pszenicy. Cechuje go jednak gorsza niż u innych zbóż mrozoodporność, ale to właściwie najpoważniejsza jego wada. Rzepak też wymarza, a mimo to rolnicy ponoszą ryzyko uprawy. Niestety może się zdarzyć, że wczesny termin siewu w warunkach długiej i cieplej jesieni spowoduje występowanie chorób, a plantacja może ulec zachwaszczeniu już podczas jesieni. Skuteczna ich eliminacja ma kluczowe znaczenie w kształtowaniu przyszlórocznego plonu. Jednak bogata paleta środków ochrony roślin stosowanych w uprawie pozwala na wybór skutecznych narzędzi do walki z tym problemem. Należy również podkreślić, że ta forma jęczmienia charakteryzuje się największą spośród wszystkich zbóż wrażliwością na: zakwaszenie gleby, niedobór magnezu, niską kulturę gleby.

W 2017 roku zbiory zbóż ozimych (wg GUS) wyszacowano w Polsce na 18,1 mln ton, w tym jęczmienia ozimego 0,9 mln ton tj. o 49% więcej niż w roku ubiegłym. Plony ziarna formy ozimej jęczmienia charakteryzują się wyższą wydajnością w porównaniu z jarą formą. W 2017 roku średni plon wyniósł 44,6 dt/ha, natomiast plon jęczmienia jarego oszacowano na 37 dt/ha. Ważną zaletą uprawy jest to, że po zbiorze jęczmienia ozimego jest możliwość uprawy poplonów w terminie agrotechnicznym, co z kolei pozwala realizować program zazieleniania, a także wpływać na poprawę żyzności gleby. Ze względu na wczesny zbiór stanowi również doskonały przedplon dla rzepaku

ozimego. W porównaniu z innymi zbożami jęczmień ozimy jest bardziej tolerancyjny na suszę późnowiosenną. Wynika to z szybkiego wchodzenia w fazę strzelania w źdźbło i w fazę kłoszenia, co sprawia, iż w okresach krytycznego zapotrzebowania na wodę rośliny skutecznie wykorzystują zapasy pozimowe. Poziom plonowania jest najważniejszy, a jęczmień ozimy, zwłaszcza odmiany hybrydowe w optymalnych warunkach plonuje wyżej od pszenicy ozimej i to

Kalkulacja uprawy 1 ha jęczmienia ozimego przy różnych poziomach intensywności

Lp.	Poziom intensywności Wyszczególnienie	Niski 30 dt/ha	Średni 45 dt/ha	Wysoki 60 dt/ha
A	Wartość produkcji	2 808	3 738	4 668
	Nasiona jęczmienia ozimego (62 zł/dt)	1 860	2 790	3 720
	JPO ¹⁾	948	948	948
1.	Materiał siewny	320	320	320
2.	Nawozy mineralne	349	612	801
3.	Środki ochrony roślin	71	204	663
4.	Sznurek	38	57	76
B	Koszty bezpośrednie (1+2+3+4)	778	1 193	1 860
C	Nadwyżka bezpośrednia (A-B)	2 030	2 545	2 808
4.	Usługi ²⁾	534	630	678
5.	Praca maszyn własnych	594	674	770
6.	Pozostałe koszty ³⁾	676	701	726
D	Koszty pośrednie (4+5+6)	1 804	2 005	2 174
E	Koszty całkowite (B+D)	2 582	3 198	4 034
F	Koszt jednostkowy (zł/dt)	86,1	71,1	67,2
G	Dochód rolniczy netto (C-D)	226	540	634

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Kalkulacji Rolniczych” KPODR w Minikowie

1 – jednolita płatność obszarowa, płatność za zazielenienie, płatność dodatkowa

2 – kombajnowanie, prasowanie

3 – utrzymanie budynków, podatki i ubezpieczenia, pozostałe koszty

Fot. W. Janiak

na nieco słabszych stanowiskach, niż to, których potrzebuje pszenica. Przy uprawie pszenicy jakościowej jej przewaga wynika z ceny za dobre ziarno jakościowe. Jeżeli jednak gospodarstwo uprawia zboża z uwagi na pasze dla zwierząt, zdecydowanie warto jest pomyśleć o jęczmieniu ozimym, a najlepiej hybrydowym, z większą zawartością białka.

Tabela zawiera kalkulację uprawy 1 ha jęczmienia ozimego według cen brutto ziarna (średnia cena z czerwca br. – giełda MATIF) i środków do produkcji z października 2017 r. opracowaną na podstawie publikacji „Kalkulacje Rolnicze” wydanej przez KPODR w Minikowie.

Źródło: GUS, IERiGŻ – PIB, BGŻ BNP Paribas

Zofia Dymińska
Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego